

Akční plán realizace politiky v oblasti závislostí a závislostního chování v Olomouckém kraji na období 2023 – 2024 - vyhodnocení

Zpracovali: Mgr. Zuzana Starostová

PhDr. Ladislav Spurný

Základním strategickým dokumentem Olomouckého kraje pro oblast protidrogové politiky je Strategie prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním v Olomouckém kraji 2023 – 2026 (dále jen „Strategie“), která byla dne 20. 2. 2023 usnesením č. UZ/13/44/2023 schválena Zastupitelstvem Olomouckého kraje.

Politika Olomouckého kraje v oblasti závislostí a závislostního chování je integrovaná. Kromě nelegálních drog je zaměřena také na problematiku užívání alkoholu a tabáku a patologického hráčství a závislostního chování.

Je tvořena dvěma základními pilíři – oblastí primární prevence a oblastí snižování rizik, léčby a resocializace (sekundární a terciární prevence).

Implementačními nástroji Strategie jsou akční plány. Akční plány jsou připravovány na dvouleté období. Reagují na aktuální situaci a přizpůsobují svoje aktivity tak, aby se jejich prostřednictvím podařilo dosáhnout cílů.

Akční plán realizace politiky v oblasti závislostí a závislostního chování v Olomouckém kraji na období 2023 – 2024 je implementačním nástrojem Strategie. Je rozdělen na dvě oblasti: oblast primární prevence a oblast snižování rizik, léčby a resocializace (sekundární a terciární prevence).

Oblast primární prevence

Efektivní protidrogová politika, cíleně zaměřená a podporovaná systémově i institucionálně ve veřejnoprávním rozměru, tvoří jeden z pilířů prevence v ČR.

Realizací primární protidrogové prevence pak rozumíme přednostně všechna opatření směřující k předcházení a minimalizaci jevů spojených s rizikovým chováním a jeho důsledky. Touto prevencí může být jakýkoliv typ výchovné, vzdělávací, zdravotní, sociální či jiné intervence směřující k předcházení výskytu rizikového chování, zamezující jeho další progresi, zmírňující již existující formy a projevy rizikového chování nebo pomáhající řešit jeho důsledky.

To, co aktuálně ve školství bývá v primární prevenci označováno jako směřování ke zdravému životnímu stylu, významně přispívá k formování osobnosti mladých lidí, kteří díky pregraduálnímu vzdělávání s pevnou a odborně promyšlenou součástí preventivního vzdělávání a výchovy odcházejí v drtivé většině s dostatečnými znalostmi a kompetencemi, aby si byli vědomi rizik a nevhodnosti hledání eventuálních zástupných prostředků, včetně užívání návykových látek.

Výkon primární protidrogové prevence a naplňování její politiky se v České republice i na krajské úrovni opírá především o příslušná legislativní opatření a současně

o institucionalizovaný systém této prevence, a to jak v rovině horizontální, tak i vertikální.

Cílovou skupinou zůstávají v primární protidrogové prevenci a jejích aktivitách primárně děti, mládež a pedagogové, sekundárně rodiče dětí a veřejnost, přičemž primární protidrogová prevence je v Olomouckém kraji prioritně zajišťována a koordinována v rámci resortu školství.

Akční plán realizace protidrogové politiky vytváří konkretizovaný nástroj k plnění příslušné krajské protidrogové strategie, a to i v samostatné kapitole primární prevence.

Dvouleté období platnosti tohoto plánu je pro potřeby primární prevence ideálním časovým úsekem. Jednak poskytuje dostatečný prostor k realizaci všech prvotních potřebných aktivit, současně pak skýtá i další, navazující dvouletou etapu, ve které lze cíle a úkoly strategie úspěšně završit, přičemž dva samostatné úseky nabízí i pružnější možnost reakce na změny v režimu ad-hoc či reflexi aktuálního vývoje, trendů apod.

Akční plán v oblasti primární prevence vychází z cílů obsažených v příslušné krajské protidrogové strategii. Tyto cíle dále rozvádí, specifikuje a detailně stanovuje všechna potřebná kritéria: opatření, činnosti, realizátory, indikátory plnění, výstupy, výsledky, případné finanční zdroje a termíny.

Akční plán v oblasti primární prevence vychází z filozofie přesvědčení, že efektivní je pouze taková primární prevence, která se opírá o skutečné a reálné možnosti jejího plnění ve všech výše zmíněných ukazatelích s konkrétním a objektivně měřitelným dopadem v terénu.

Ve Strategickém protidrogovém plánu Olomouckého kraje na období 2023 – 2024 byly v problematice primární prevence stanoveny **4 hlavních cíle** (které jsou dále konkretizovány v jednotlivých podcílech) ve **4 klíčových specializacích**, a to následovně:

Stabilizace

CÍL: Udržet stabilní systém veřejnoprávního a poradenského výkonu primární prevence v Olomouckém kraji, síť služeb a organizací podílejících se na primární prevenci a zajistit zvýšení efektivity realizace primární prevence na školách cílenou podporou školních metodiků prevence, a to především v oblasti podpory dostatečného prostoru na jejich každodenní práci.

Koordinace a financování

CÍL: V rámci koordinačních aktivit dosáhnout zvýšení podpory práce školních metodiků prevence, funkčnosti školních poradenských pracovišť, realizace třídnických hodin na

školách a zajistit navýšení finančního krytí primární prevence ze strany Olomouckého kraje a cílené zaměření použití finančních prostředků z dotací MŠMT ČR.

Vzdělávání

CÍL: Zaměřit se v oblasti vzdělávání v primární prevenci na témata řešení vybraných rizikových projevů chování, dále na prohlubování způsobů a forem online spolupráce mezi metodiky primární prevence, zajistit tvorbu metodických a dalších dokumentů společně se zvýšením kompetencí pro případ další pandemické (případně válečné) situace a reflektovat možná rizika distanční výuky na školách.

Evaluace

CÍL: Zaměřit se na evaluaci preventivních programů škol, a to především s důrazem na výchovnou složku. Realizovat cílenou informační kampaň za účelem navýšení počtu škol využívajících Systém evidence preventivních aktivit.

Akční plán realizace protidrogové politiky je v oblasti primární prevence zaměřen na implementaci dílčích opatření výše uvedených cílů.

CÍL 1: Udržet stabilní systém veřejnoprávního a poradenského výkonu primární prevence v Olomouckém kraji, síť služeb a organizací podílejících se na primární prevenci a zajistit zvýšení efektivity realizace primární prevence na školách cílenou podporou školních metodiků prevence, a to především v oblasti podpory dostatečného prostoru na jejich každodenní práci.

K dosažení tohoto cíle bylo stanoveno:

Opatření 1.1: Podnítit ze strany Olomouckého kraje, v koordinaci s ostatními kraji a ve spolupráci s MŠMT ČR dlouhodobě připravované řešení podpory práce školních metodiků prevence formou snížení přímé vyučovací povinnosti.

Charakteristika opatření: Opatřením dojde k navýšení efektivity výkonu primární prevence realizované na školách. Školním metodikům prevence vznikne odpovídající časový prostor pro výkon jejich specializované činnosti (obdobný jako mají pro výkon své funkce např. výchovní poradci).

OBLAST PRIMÁRNÍ PREVENCE

Cíl 1	Udržet stabilní systém veřejnoprávního a poradenského výkonu primární prevence v Olomouckém kraji, síť služeb a organizací podílejících se na primární prevenci a zajistit zvýšení efektivity realizace primární prevence na školách cílenou podporou školních metodiků prevence, a to především v oblasti podpory dostatečného prostoru na jejich každodenní práci.
Opatření 1.1	Opatřením dojde k navýšení efektivity výkonu primární prevence realizované na školách. Školním metodikům prevence vznikne odpovídající časový prostor pro výkon jejich specializované činnosti (obdobný jako mají pro výkon své funkce např. výchovní poradci).
Činnost	Cílené jednání o této formě podpory práce školních metodiků prevence s MŠMT ČR, písemný impuls zasláný ministru školství, mládeže a tělovýchovy ve spolupráci s ostatními moravskými kraji (Olomoucký, Zlínský, Moravskoslezský a Jihomoravský), účast na osobních jednáních spojených s realizací tohoto patření.
Realizátoři	Odbor školství a mládeže KÚ OK
Indikátory/ Výstupy	Realizace snížení přímé vyučovací povinnosti pro školní metodiky prevence ze strany MŠMT.
Výsledky	Zvýšení efektivity primární prevence na školách.
Finanční zdroje	Bez potřebnosti finančních zdrojů.
Termín	2023
Stav plnění	Splněno
Průběh realizace aktivity	V průběhu roku 2023 bylo ze strany více krajů v ČR (včetně Olomouckého kraje) iniciováno jednání s MŠMT ČR, které mělo vést ke vzniku odpovídajícího časového prostoru pro výkon specializované činnosti školních metodiků prevence. Tento cíl byl splněn. Bylo dohodnuto vytvoření tzv. banky odpočtových hodin na každé jednotlivé škole, v rámci které bude nově moci být z rozhodnutí ředitele školy snížena přímá vyučovací povinnost i pro školní metodiky prevence. Opatření bude realizováno s účinností od školního roku 2025/2026.

Cíl 2: V rámci koordinačních aktivit dosáhnout zvýšení podpory práce školních metodiků prevence, funkčnosti školních poradenských pracovišť, realizace třídnických hodin na školách a zajistit navýšení finančního krytí primární prevence ze strany Olomouckého kraje a cílené zaměření použití finančních prostředků z dotací MŠMT ČR.

K dosažení tohoto cíle bylo stanoveno:

Opatření 2.1: Realizovat informační kampaň směrem k ředitelům škol s cílem podpory pozice školního metodika prevence, lepší koordinace a funkčnosti školního poradenského pracoviště a dosažení posloupnosti školního výkonu primární prevence: ředitel – školní metodik prevence – třídní učitel (potlačení narůstající demotivace a syndromu vyhoření školních metodiků prevence). Současně realizovat informační kampaň směrem k ředitelům škol s cílem podpory realizace třídnických hodin na školách jakožto prostoru pro výkon primární prevence.

Charakteristika opatření: Opatřením dojde k lepší podpoře práce školních metodiků prevence, k efektivnějšímu výkonu školního poradenského pracoviště a širšímu zapojení třídních učitelů do oblasti realizace primární prevence. Současně bude zajištěn vyšší počet třídnických hodin, které budou cíleně realizovány ve prospěch výkonu primární prevence.

OBLAST PRIMÁRNÍ PREVENCE

Cíl 2	V rámci koordinačních aktivit dosáhnout zvýšení podpory práce školních metodiků prevence, funkčnosti školních poradenských pracovišť, realizace třídnických hodin na školách a zajistit navýšení finančního krytí primární prevence ze strany Olomouckého kraje a cílené zaměření použití finančních prostředků z dotací MŠMT ČR.
Opatření 2.1	Opatřením dojde k lepší podpoře práce školních metodiků prevence, k efektivnějšímu výkonu školního poradenského pracoviště a širšímu zapojení třídních učitelů do oblasti realizace primární prevence. Současně bude zajištěn vyšší počet třídnických hodin, které budou cíleně realizovány ve prospěch výkonu primární prevence.
Činnost	Cílená metodická podpora školních metodiků primární prevence, periodické porady a odborně zaměřená setkání s účastí ředitelů škol, cílené intervenční zapojení oblastních metodiků prevence z Pedagogicko-psychologické poradny a Speciálně pedagogického centra Olomouckého kraje vůči ředitelům škol.
Realizátoři	Odbor školství a mládeže KÚ OK, Pedagogicko-psychologická poradna a Speciálně pedagogické centrum Olomouckého kraje, školy - ředitelé škol i školní metodici primární prevence.
Indikátory/ Výstupy	Počet metodických a poradenských výkonů, počet akcí (porad, odborných setkání, vzdělávacích akcí apod.), počet třídnických hodin na školách.
Výsledky	Organizovaná a periodická spolupráce všech subjektů participujících na výkonu primární prevence a realizace třídnických hodin cíleně zaměřených na výkon primární prevence.
Finanční zdroje	Olomoucký kraj, města a obce, vlastní finanční zdroje všech participujících organizací.
Termín	2024
Stav plnění	Splněno částečně
Průběh realizace aktivity	V průběhu roku 2023 a 2024 byla vedena informační kampaň zaměřená na ředitele škol v působnosti Olomouckého kraje směřující k podpoře pozice školního metodika prevence, lepší koordinace a funkčnosti školního poradenského pracoviště a dosažení posloupnosti školního výkonu primární prevence: ředitel – školní metodik prevence – třídní učitel, v konkrétním dopadu především na realizaci vyššího počtu třídnických hodin. Statistická data ze systému výkaznictví ukazují, že cca o 20% narostl počet třídnických hodin. Ačkoliv je procentuální nárůst pozitivní a problematiku se podařilo částečně řešit, stále panuje v tomto ohledu značná rezerva.

Cíl 3: Zaměřit se v oblasti vzdělávání v primární prevenci na témata řešení vybraných rizikových projevů chování, dále na prohlubování způsobů a forem online spolupráce mezi metodiky primární prevence, zajistit tvorbu metodických a dalších dokumentů společně se zvýšením kompetencí pro případ další pandemické (případně válečné) situace a reflektovat možná rizika distanční výuky na školách.

K dosažení tohoto cíle bylo stanoveno:

Opatření 3.1: Zaměřit se na podporu a realizaci preventivních programů na školách cíleně zaměřených na vybrané rizikové projevy chování žáků a studentů, především v oblasti prevence zneužívání nikotinu, prevence agresivity u žáků a studentů a na další rizikové projevy chování, jež vyplynou v souvislosti s aktuálními trendy. Současně podporovat financování, realizaci a tradici každoročně pořádané Krajské konference primární prevence Olomouckého kraje jakožto významné akce v oblasti spolupráce, předávání a sdílení dobré praxe a řešení aktuálních témat a trendů.

Charakteristika opatření: Opatřením dojde k zajištění nabídky cílených preventivních programů na školách zaměřených na rizikové projevy chování uvedených v hlavním cíli. V rámci trvalé udržitelnosti a dalšího rozvoje bude podporována Krajská konference primární prevence Olomouckého kraje.

OBLAST PRIMÁRNÍ PREVENCE

Cíl 3	Zaměřit se v oblasti vzdělávání v primární prevenci na témata řešení vybraných rizikových projevů chování, dále na prohlubování způsobů a forem online spolupráce mezi metodiky primární prevence, zajistit tvorbu metodických a dalších dokumentů společně se zvýšením kompetencí pro případ další pandemické (případně válečné) situace a reflektovat možná rizika distanční výuky na školách.
Opatření 3.1	Opatřením dojde k zajištění nabídky cílených preventivních programů na školách zaměřených na rizikové projevy chování uvedených v hlavním cíli. V rámci trvalé udržitelnosti a dalšího rozvoje bude podporována Krajská konference primární prevence Olomouckého kraje.
Činnost	Zajištění odpovídajících vlastních preventivních programů na školách i jejich externí zprostředkování v rámci služeb NNO a dalších subjektů vyvíjejících činnost v primární prevenci (například cílené programy Policie ČR, mediační a probační služby, Krajského hasičského záchranného sboru Olomouckého kraje, Univerzity Palackého v Olomouci atd.). Každoroční organizace Krajské konference primární prevence Olomouckého kraje.
Realizátoři	Odbor školství a mládeže KÚ OK, Pedagogicko-psychologická poradna a Speciálně pedagogické centrum Olomouckého kraje, subjekty participující na výkonu primární prevence, základní a střední školy v působnosti kraje.
Indikátory/ Výstupy	Počet preventivních programů škol, počet externích preventivních programů, každoročně realizovaná Krajská konference primární prevence Olomouckého kraje na dané téma.
Výsledky	Zajištění cílené specifické primární prevence na školách, zajištění vzdělávání školních metodiků prevence, zajištění Krajské konference primární prevence Olomouckého kraje

Finanční zdroje	MŠMT ČR, Olomoucký kraj, finanční participace NNO v působnosti kraje, finanční participace škol v působnosti kraje
Termín	2024
Stav plnění	Splněno
Průběh realizace aktivity	Na jaře roku 2024 došlo po výrazných intervencích odborného terénu a krajů (včetně Olomouckého kraje) k výraznému posunu v řešení prevence návykových látek, specificky především u nikotinových balíčků – tzv. liftů a dalších psychomodulačních látek, které byly postaveny mimo zákon. Školám se tímto legislativním opatřením výrazně usnadnila úloha výkonu efektivní protidrogové primární prevence. V listopadu 2024 byla též legislativa rozšířena o další látky (konkrétně pro školy má největší význam zákaz látky Kratom). Společně s tímto krokem byly podstatně upraveny a zpřísněny podmínky přístupu zejména k psychomodulačním látkám. V letech 2023 a 2024 rovněž pokračovalo vzdělávání pedagogických pracovníků ve vybraných tématech primární prevence. Toto celoroční vzdělání vždy vyústilo v realizaci Krajské konference primární prevence OK pro cca 200 školních metodiků prevence. V roce 2024 se podařilo navýšit rozpočet této konference o 50 000 Kč na celkových 250 000 Kč.

Cíl 4: Zaměřit se na evaluaci preventivních programů škol, a to především s důrazem na výchovnou složku. Realizovat cílenou informační kampaň za účelem navýšení počtu škol využívajících Systém evidence preventivních aktivit.

K dosažení tohoto cíle bylo stanoveno:

Opatření 4.1: Pokračovat v informační kampani vůči školám s cílem opětovně navýšit počet subjektů, které v rámci evaluace primární prevence využívají Systém evidence preventivních aktivit.

OBLAST PRIMÁRNÍ PREVENCE

Cíl 4	Zaměřit se na evaluaci preventivních programů škol, a to především s důrazem na výchovnou složku. Realizovat cílenou informační kampaň za účelem navýšení počtu škol využívajících Systém evidence preventivních aktivit.
Opatření 4.1	Pokračovat v informační kampani vůči školám s cílem opětovně navýšit počet subjektů, které v rámci evaluace primární prevence využívají Systém evidence preventivních aktivit.
Činnost	Realizovat metodickou a konzultační pomoc při tvorbě školních preventivních programů, cíleně zaměřit periodické porady se školními metodiky prevence na tuto činnost a prevenci uvedených rizikových typů chování, realizovat informační kampaň vedoucí k širšímu zapojení škol do systému výkaznictví.
Realizátoři	Odbor školství a mládeže KÚ OK, Pedagogicko-psychologická poradna a Speciálně pedagogické centrum Olomouckého kraje, základní a střední školy v působnosti kraje.
Indikátory/ Výstupy	Počet metodických a poradenských výkonů, počet porad, procentuální výsledek zastoupení škol v systému poradenství.
Výsledky	Vyšší počet preventivních programů koncipovaných na základě ověřené zpětné vazby, data a statistiky ze systému výkaznictví.
Finanční zdroje	Bez potřeby finančních zdrojů
Termín	2023

Stav plnění	Splněno
Průběh realizace aktivity	V letech 2023–2024 pokračovala informační a motivační kampaň vedená především na poradách školních metodiků prevence jednotlivých okresů Olomouckého kraje s cílem zvýšit počet škol zapojených do národního systému výkaznictví primární prevence, který není pro školy povinný. Forma byla především motivační s jasným důrazem na argumenty, proč se tento systém vyplatí školám používat. Došlo k 15% nárůstu počtu škol zapojených do systému, celkově je nyní zapojení škol v systému výkaznictví na 53% z celkového počtu škol v kraji. Oproti předchozímu období jde o významný posun. V roce 2023 byla navíc v tomto směru školám poskytnuta i cílená metodická a uživatelská pomoc, kdy krajský koordinátor primární prevence ve všech okresech Olomouckého kraje realizoval cílená celodenní školení s praktickými ukázkami používání systému výkaznictví.

Oblast snižování rizik, léčby a resocializace

Užívání nelegálních i legálních drog má na společnost závažné dopady a zároveň existují prokázané souvislosti mezi užíváním alkoholu, tabáku a nelegálními drogami a dalšími formami závislostního chování, jako je problémové hráčství.

Hlavním principem politiky v oblasti závislostí v Olomouckém kraji je integrovaný přístup. Integrovaný přístup zohledňuje skutečnost, že látky nebo činnosti, které se podílejí na vzniku onemocnění, jež označujeme jako závislost či závislostní chování, mohou mít různý legislativou přiznaný status.

Dalším principem je vysoká kvalita programů a dobrá dostupnost služeb ve všech regionech Olomouckého kraje.

V oblasti snižování rizik, léčby, a resocializace (sekundární a terciární prevence) jsou ve Strategii prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním v Olomouckém kraji 2023 –2026 stanoveny 3 priority a 3 cíle.

Priority:

Priorita 1: Posílení prevence a zvýšení informovanosti

CÍL 1: Posílení koordinace prevence s vymezením rolí jednotlivých subjektů vstupujících do systému prevence rizikového chování v oblasti závislostí

Zvýšení informovanosti (zdravotní a právní gramotnosti) veřejnosti v oblasti vzniku, negativních dopadů a rizik užívání návykových látek (legální, nelegální návykové látky, psychoaktivní léčivé přípravky) a závislostního chování.

Podpora sestupného trendu v míře užívání návykových látek mezi dětmi a mládeží. Posunutí hranice prvního kontaktu s návykovou látkou a rizikového chování do vyššího věku.

Podpora sestupného trendu v míře závislostního chování v dospělé populaci.

Rozšíření realizace efektivních programů primární prevence a jejich dostatečné finanční zajištění z veřejných rozpočtů, zejména zaměřených na děti a mládež, a to včetně programů genderově senzitivních a zaměřených na specifické populační skupiny (např. osoby ohrožené sociálním vyloučením).

Rozšíření realizace screeningu, včasné diagnostiky a krátké intervence v oblasti závislostního chování do praxe.

Priorita 2: Kvalitní a dostupná síť adiktologických služeb

CÍL 2: Vydefinování a koncepční zajištění (minimální) sítě adiktologických služeb

Dobudování sítě služeb s prioritním zaměřením na ambulantní adiktologické služby Aktivní vyhledávání a zajištění přenosu moderních, ověřených a efektivních typů služeb, postupů a dovedností do sítě adiktologických služeb a jejich poskytování.

Zvýšení dostupnosti adiktologických služeb pro obyvatele sociálně vyloučených lokalit. Zajištění kapacity a podpora personálního zabezpečení nízkoprahových harm reduction programů pro problémové uživatele pervitinu a opioidů.

Zajištění dostupnosti substituční péče pro chronické uživatele a závislé na opiátech. Podpora intervencí a opatření podporujících přechod k méně intenzivním a méně rizikovým vzorcům užívání návykových látek, hazardního hraní a dalších forem závislostního chování.

Podpora programů zaměřených na intervence v prostředí nočního života.

Zvýšení dostupnosti orientačního vyšetření na infekční onemocnění v adiktologických službách, podpořit vstup infikovaných klientů do léčby a jejich setrvání v léčbě.

Podpora resocializačních doléčovacích programů dostupných klientům po léčbě v terapeutických komunitách a střednědobých odvykacích léčbách,

Zvýšení kapacity a podpora programů bydlení pro uživatele návykových látek/patologické hráče a další opatření v oblasti jejich sociální stabilizace (pracovní uplatnění).

Podpora kvality a odborné způsobilosti služeb definovaných v síti adiktologických služeb.

Adiktologická péče pro starší věkové skupiny a stárnoucí uživatele návykových látek, zavedení cílených a strukturovaných programů o přežívající a stárnoucí chronické uživatele

V rámci včasné intervence, léčení i snižování škod v resortu speciálního školství, v oblasti péče o rizikovou a ohroženou populaci dětí a dospívající mládeže podpořit vznik programů zaměřených na včasnou detekci, krizovou intervenci, léčení i snižování škod při užívání drog.

Harm reduction opatření pro uživatele alkoholu.

Priorita 3: Efektivní řízení, koordinace a financování

CÍL 3: Efektivnější a koordinovanější postup při realizaci integrované politiky v oblasti závislostního chování ve spolupráci se samosprávami

Zkvalitnit financování programů a služeb definované sítě služeb v intenzivní spolupráci se samosprávami.

Posílení a jednoznačné ukotvení role a kompetencí samospráv v realizaci politiky v oblasti závislostí a závislostního chování na místní a krajské úrovni.

Podpora partnerství a spolupráce odborných společností, výzkumných institucí, zastřešujících institucí poskytovatelů služeb a případně svépomocných a patientských organizací při realizaci politiky v oblasti závislostního chování na všech jejích úrovních.

Cíle a opatření pro oblast snižování rizik, léčby a resocializace

Priorita 1: Posílení prevence a zvýšení informovanosti

CÍL 1: Posílení koordinace prevence s vymezením rolí jednotlivých subjektů vstupujících do systému prevence rizikového chování v oblasti závislostí

K dosažení tohoto cíle bylo stanoveno:

Opatření 1.1: Finanční, metodická a koordinační podpora Olomouckého kraje službám poskytujícím programy a poradenství v oblasti primární prevence rizikového chování v oblasti závislostí

OBLAST SEKUNDÁRNÍ A TERCÍÁRNÍ PREVENCE

Cíl 1	Posílení koordinace prevence s vymezením rolí jednotlivých subjektů vstupujících do systému prevence rizikového chování v oblasti závislostí.
Opatření 1.1	Finanční, metodická a koordinační podpora Olomouckého kraje službám poskytujícím programy a poradenství v oblasti primární prevence rizikového chování v oblasti závislostí
Činnost	<p>Činnost pracovní skupiny pro specifickou primární, sekundární a terciární prevenci zneužívání návykových látek a patologické hráčství.</p> <p>Činnost pracovní skupiny „Osoby ohrožené návykovým jednáním“ v rámci Střednědobého plánování rozvoje sociálních služeb v Olomouckém kraji</p> <p>Zvýšení informovanosti (zdravotní a právní gramotnosti) veřejnosti v oblasti vzniku, negativních dopadů a rizik užívání návykových látek (legální, nelegální návykové látky, psychoaktivní léčivé přípravky) a závislostního chování.</p> <p>Podpora sestupného trendu v míře užívání návykových látek mezi dětmi a mládeží. Posunutí hranice prvního kontaktu s návykovou látkou a rizikového chování do vyššího věku.</p> <p>Podpora sestupného trendu v míře závislostního chování v dospělé populaci.</p> <p>Rozšíření realizace efektivních programů primární prevence a jejich dostatečné finanční zajištění z veřejných rozpočtů, zejména zaměřených na děti a mládež, a to včetně programů genderově senzitivních a zaměřených na specifické populační skupiny (např. osoby ohrožené sociálním vyloučením).</p> <p>Rozšíření realizace screeningu, včasné diagnostiky a krátké intervence v oblasti</p>
Realizátoři	Olomoucký kraj, služby pro uživatele nealkoholových návykových látek, alkoholu a patologické hráče, programy specifické primární prevence
Indikátory/ Výstupy	<p>Počet programů specifické primární prevence poskytovaných zdarma</p> <p>Počet setkání pracovních skupin.</p> <p>Zveřejněný přehled zdravotnických i nezdravotnických služeb pro uživatele alkoholu, nealkoholových návykových látek a patologické hráče působících v Olomouckém kraji.</p> <p>Zveřejněný přehled programů primární prevence, které jsou dostupné v Olomouckém kraji</p> <p>Zveřejnění odborných webových stránek, zabývajících se informacemi o dostupných projektech, programech a metodikou programů primární prevence rizikového chování</p> <p>Efektivní programy primární prevence a jejich dostatečné finanční zajištění z veřejných rozpočtů, zejména zaměřených na děti a mládež, a to včetně programů genderově senzitivních a zaměřených na specifické populační skupiny (např. osoby ohrožené sociálním vyloučením).</p>

Výsledky	<p>V každém okrese bude dostupný minimálně jeden program zaměřený na pomoc uživatelům alkoholu a jeden program zaměřený na pomoc patologickým hráčům.</p> <p>V každém okrese bude dostupný minimálně jeden program zaměřený na pomoc uživatelům nealkoholových návykových látek.</p> <p>V každém okrese bude dostupný minimálně jeden terénní program zaměřený na pomoc uživatelům návykových látek.</p> <p>V každém okrese bude dostupný minimálně jeden program primární prevence zaměřený na pomoc osobám ohrožených sociálním vyloučením</p> <p>V každém okrese bude dostupný minimálně jeden program primární prevence zaměřený na pomoc děti a mládeži ohroženou závislostním chováním</p>
Finanční zdroje	rozpočet Olomouckého kraje, státní rozpočet, rozpočty obcí, fondy
Termín	2023 - 2024
Stav plnění	Splněno
Průběh realizace aktivity	<p>Činnost pracovní skupiny „Osoby ohrožené návykovým jednáním“ v rámci Střednědobého plánování rozvoje sociálních služeb v Olomouckém kraji</p> <p>V letech 2023–2024 pokračovala informační a motivační kampaň vedená především na poradách školních metodiků prevence jednotlivých okresů Olomouckého kraje s cílem zvýšit počet škol zapojených do národního systému výkaznictví primární prevence. V roce 2023 byla školám poskytnuta i cílená metodická a uživatelská pomoc, kdy krajský koordinátor primární prevence ve všech okresech Olomouckého kraje realizoval cílená celodenní školení.</p> <p>Odborné webové stránky, zabývající se informacemi o dostupných projektech, programech a metodikou programů primární prevence rizikového chování, jsou zveřejněny na webových stránkách Olomouckého kraje</p> <p>Specifická prevence je realizována v rámci odborných služeb a programů, které jsou zaměřeny na problematiku závislostí a závislostního chování</p>

Priorita 2: Kvalitní a dostupná síť adiktologických služeb

CÍL 2: Vydefinování a koncepční zajištění (minimální) sítě adiktologických služeb

K dosažení tohoto cíle bylo stanoveno:

Opatření 2.1: Zpracování koncepce (minimální) sítě adiktologických služeb. Finanční, metodická a koordinační podpora Olomouckého kraje službám zahrnutým do této sítě.

OBLAST SEKUNDÁRNÍ A TERCIÁRNÍ PREVENCE

Cíl 2	Vydefinování a koncepční zajištění (minimální) sítě adiktologických služeb
Opatření 2.1	Zpracování koncepce (minimální) sítě adiktologických služeb. Finanční, metodická a koordinační podpora Olomouckého kraje službám zahrnutým do této sítě.
Činnost	Analyza současného stavu, zpracování koncepce (minimální) sítě adiktologických služeb. Činnost služeb pro uživatele nealkoholových návykových látek, alkoholu a patologické hráče na kvalitní odborné úrovni. Činnost pracovní skupiny pro sekundární a terciární prevenci zneužívání návykových látek a patologické hráčství. Činnost pracovní skupiny „Osoby ohrožené návykovým jednáním“ pro střednědobé plánování rozvoje sociálních služeb v Olomouckém kraji.
Realizátoři	Olomoucký kraj, Odborná firma Služby pro uživatele nealkoholových návykových látek, alkoholu a patologické hráče
Indikátory/ Výstupy	Zpracovaná a schválená koncepce (minimální) sítě adiktologických služeb. Počet kvalitních služeb pro uživatele alkoholu, nealkoholových návykových látek a patologické hráče působících v Olomouckém kraji. Počet setkání pracovních skupin. Zveřejněný přehled zdravotnických i nezdravotnických služeb pro uživatele alkoholu, nealkoholových návykových látek a patologické hráče působících v Olomouckém kraji.
Výsledky	V každém regionu bude dostupný minimálně jeden program zaměřený na pomoc uživatelům alkoholu a jeden program zaměřený na pomoc patologickým hráčům. V každém regionu bude dostupný minimálně jeden program zaměřený na pomoc uživatelům nealkoholových návykových látek. V každém regionu bude dostupný minimálně jeden terénní program zaměřený na pomoc uživatelům návykových látek. V každém regionu bude dostupná minimálně jedna Ambulance adiktologie
Finanční zdroje	Rozpočet Olomouckého kraje, státní rozpočet, rozpočty obcí, fondy zdravotní pojišťovny
Termín	2023 - 2024
Stav plnění	Splněno
Průběh realizace aktivity	Odborníky z Kliniky adiktologie, 1. lékařská fakulta Karlovy univerzity, byla vypracována Analyza potřebnosti a dostupnosti adiktologických služeb - Olomoucký kraj „Přehled zdravotnických i nezdravotnických služeb pro uživatele alkoholu, nealkoholových návykových látek a patologické hráče působících v Olomouckém kraji je zveřejněn na webových stránkách Olomouckého kraje v sekci Zdravotnictví

Priorita 3: Efektivní řízení, koordinace a financování

CÍL 3: Efektivnější a koordinovanější postup při realizaci integrované politiky v oblasti závislostí ve spolupráci se samosprávami

K dosažení tohoto cíle bylo stanoveno:

Opatření 3.1: Zkvalitnění vertikální koordinace politiky v oblasti závislostí a zvýšení regionální dostupnosti služeb pro osoby se závislostním chováním a pro osoby užívající legální návykové látky v jednotlivých regionech Olomouckého kraje

OBLAST SEKUNDÁRNÍ A TERCIÁRNÍ PREVENCE

Cíl 3	Efektivnější a koordinovanější postup při realizaci integrované politiky v oblasti závislostí ve spolupráci se samosprávami
Opatření 3.1	Zkvalitnění vertikální koordinace politiky v oblasti závislostí a zvýšení regionální dostupnosti služeb pro osoby se závislostním chováním a pro osoby užívající legální návykové látky v jednotlivých regionech Olomouckého kraje
Činnost	Metodická a koordinační podpora obcí i organizací Kvalitní a intenzivní komunikace s jednotlivými obcemi s rozšířenou působností (OÚORP). Jednání o problematice a místní situaci v oblasti v oblasti závislostí a jejich prevence a léčby s příslušnými pracovníky obecních úřadů, případně s představiteli obce.
Realizátoři	Odbor zdravotnictví Krajského úřadu Olomouckého kraje
Indikátory/ Výstupy	Setkání 1x ročně, kvalitní komunikace po celý rok.
Výsledky	Nárůst finančního podílu obcí ve financování adiktologických služeb a programů primární prevence rizikového chování v oblasti závislostí
Finanční zdroje	rozpočet Olomouckého kraje, státní rozpočet, rozpočty obcí, fondy
Termín	2023 - 2024
Stav plnění	Splněno částečně
Průběh realizace aktivity	S některými obcemi byla velmi kvalitní komunikace. Byla poskytována metodická pomoc. Bohužel s přibývajícím povinnostmi kontaktních osob na obcích dochází ke zhoršování jejich činnosti. Takté nedochází k nárůstu finančního podílu obcí ve financování adiktologických služeb a programů primární prevence rizikového chování v oblasti závislostí Realizace tohoto cíle byla výrazně ovlivněna katastrofálními povodněmi v září 2024, které zasáhly náš kraj.